

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Râșcani (jud. S. Godorogea)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Ana Colincăuțanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația de economii și împrumut „Circular Fin” împotriva Anei Colincăuțanu, Liliei Șveț, Nicolae Colincăuțanu și Dinu Șimilovici cu privire la restituirea împrumutului, încasarea dobânzilor și a penalităților,

și la cererea reconvențională depusă de Ana Colincăuțanu împotriva Asociației de economii și împrumut „Circular Fin” cu privire la nulitatea clauzelor contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Ana Colincăuțanu,

c o n s t a t ă:

La 29 august 2019 Asociația de economii și împrumut „Circular Fin” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Anei Colincăuțanu, Liliei Șveț, Nicolae Colincăuțanu și Dinu Șimilovici cu privire la restituirea împrumutului, încasarea dobânzilor și a penalităților.

A solicitat încasarea în mod solidar de la pârât și copârâți în beneficiul său a datoriei în mărime de 124.229,67 de lei, din care: 65 000 de lei - împrumutul restant; 58 500 de lei - penalitate la împrumut; 729,67 de lei - datorie la dobândă și a cheltuielilor de judecată în mărime de - 7 726,89 de lei, din care: taxa de stat - 3 726,89 de lei și cheltuielile de asistență juridică pe marginea prezentului litigiu, în mărime de 4 000 de lei, precum și alte cheltuieli probate prin bonuri.

La 07 octombrie 2019 Ana Colincăuțanu a depus cerere reconvențională împotriva AEÎ „Circular-Fin”, Lidia Șveț, Nicolae Colincăuțanu și Dinu Șimilovici prin care a solicitat constatarea nulității clauzelor nr. 2.1; 2.3; 2.9 din contractul de împrumut nr. 02/TS/1629/2018 din 09 ianuarie 2018 încheiat între creditor și consumator, încasarea de la AEÎ „Circular-Fin” în beneficiul consumatorului Ana Colincăuțanu a sumei de 2 925 de lei, cu titlu de comision; a sumei de 20 287 de lei, cu titlu de dobândă contractuală și a sumei de 9000 de lei cu titlu cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, acțiunea inițială depusă de AEÎ „Circular Fin” a fost admisă, a fost încasată în mod solidar de la Ana Colincăuțanu, Lilia Șveț, Nicolae Colincăuțanu și Dinu Șimilovici în beneficiul AEÎ „Circular-Fin”, conform contractului de împrumut nr. 02/TS/1629/2018 din 09 ianuarie 2018, datoria în mărime de 124 229,67 de lei, care constă din: împrumut restant în mărime

de 65 000 de lei; penalitatea la împrumut în mărime de 58 500 de lei; datoria la dobândă în mărime de 729,67 de lei și cheltuielile de judecată, compuse din: taxa de stat achitată în mărime de 3 726,89 de lei și pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 4 000 de lei. A fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de Ana Colincăuțanu.

La 09 decembrie 2019 Ana Colincăuțanu a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 19 noiembrie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și de admitere integrală a acțiunii reconvenționale. Totodată, Ana Colincăuțanu a solicitat și scutirea de la plata taxei de stat la judecarea cererii de apel.

Prin încheierea din 29 mai 2020 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă cererea apelantei Ana Colincăuțanu privind scutirea de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs cererii de apel depuse de Ana Colincăuțanu, a fost acordat apelantei termen până la 17 iunie 2020 ora 16:00 pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în original la depunerea cererii de apel în mărime de 1 336 de lei și depunerea apelului motivat, a fost explicat apelantei că în cazul neîndeplinirii indicațiilor din prezenta încheiere la timpul stabilit și nu va fi prezentat și înregistrat apelul motivat și bonul de plată a taxei de stat în original la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți, cererea de apel va fi restituită fără examinare.

Prin încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de Ana Colincăuțanu, din motivul că apelanta nu a prezentat în termenul acordat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 1336 de lei.

La 25 iunie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Ana Colincăuțanu, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 18 iunie 2020, solicitând casarea încheierii contestate și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că despre emitere încheierii prin care nu s-a dat curs cererii de apel a aflat doar după recepționarea încheierii prin poștă, iar pe portalul Curții de Apel Bălți nu a fost publicată nicio încheiere ce o vizează.

A susținut că instanța de apel contrar prevederilor art. 112 alin. (3) CPC eronat a constatat că până la data de 17 iunie 2020 nu a înlăturat în termen indicațiile instanței de apel, or la 17 iunie 2020 a îndeplinit în termenul acordat indicațiile instanței de apel și a depus prin intermediul oficiului poștal cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat.

A mai susținut că, termenul acordat de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor este un termen care nu corespunde criteriilor de determinare a termenului rezonabil, deoarece este un termen insuficient pentru a îndeplini actul procedural. Astfel, instanța de apel prin faptul că a fixat o dată concretă pentru îndeplinirea actului procedural nu s-a asigurat că apelantul va recepționa în termen încheierea și va reuși să îndeplinească actul procedural, or apelanta a avut mai puțin de 7 zile pentru a îndeplini actul procedural.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 18 iunie 2020. La 23 iunie 2020 Curtea de Apel Bălți a expediat părților pentru cunoștință copia încheierii din 18 iunie 2020, iar la 25 iunie 2020, adică în termenul prevăzut de lege, Ana Colincăuțanu a declarat recurs.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza

copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, casată încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele dosarului rezultă că, prin hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani a fost admisă integral acțiunea inițială depusă de AEÎ „Circular Fin” și a fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de Ana Colincăuțanu (f.d. 98-104).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 06 decembrie 2019, Ana Colincăuțanu, a depus cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea apelului, scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale.

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În corespundere cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 29 mai 2020 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă cererea depusă de Ana Colincăuțanu cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs cererii de apel și a fost comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate, precum și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 1336 de lei, fiindu-i acordat termen până la 17 iunie 2020 ora 16:00. A fost explicat Anei Colincăuțanu că în cazul neîndeplinirii indicațiilor din prezenta încheiere la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți, în timpul stabilit nu va prezenta și înregistra apelul motivat și bonul de plată a taxei de stat în original, cererea de apel va fi restituită fără examinare (f.d. 108-109).

Conform scrisorii de însoțire nr. 9127 din 02 iunie 2020, se atestă faptul că Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa recurentei-apelante copia încheierii din 29 mai 2020, prin care nu a fost dat curs cererii de apel (f.d. 110).

Instanța de recurs menționează că copia încheierii de a nu da curs cererii de apel a fost recepționată de Ana Colincăuțanu la 09 iunie 2020, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 114).

Prin încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți a fost restituită cererea de apel depusă de Ana Colincăuțanu, din motivul că apelanta nu a prezentat în termenul

acordat, cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 1336 de lei (f.d. 115-116).

La caz, se mai constată că la 17 iunie 2020, ora 15:53, Ana Colincăuțanu, prin intermediul oficiului poștal a expediat în adresa instanței de apel, cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat, iar la 19 iunie 2020 cererea de apel a fost înregistrată la Curtea de Apel Bălți, pe suport de hârtie (f.d. 117, 118-125).

Din conținutul încheierii recurrate rezultă că restituirea cererii de apel a fost generată de faptul că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței, dispuse prin încheierea din 29 mai 2020, referitor la prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte. Echilibrul și caracterul rezonabil al termenelor judiciare reprezintă cerința unui proces echitabil care, pe de o parte, trebuie să fie suficient de mari pentru a permite realizarea efectivă a actelor procesuale și, în același timp, suficient de mici, pentru a nu permite tergiversarea examinării cauzei.

Sub acest aspect, instanța de recurs constată că este eronată soluția instanței de apel de restituire a apelului declarat de Ana Colincăuțanu, în situația în care art. 368 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, direct indică că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie primite spre examinare în mod efectiv.

La caz, se constată că încheierea din 29 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de Ana Colincăuțanu numai la 09 iunie 2020 (f.d. 114).

Astfel, apelanta având la dispoziție doar 8 zile pentru a înlătura neajunsurile menționate în încheierea din 29 iunie 2020.

Drept urmare, instanța de recurs consideră că instanța de apel a acordat un termen insuficient apelantei pentru a depune cererea de apel motivată și a dovezii de plată a taxei de stat, în original, mai cu seamă că adresa de domiciliu a Anei Colincăuțanu este în xxxxx, iar adresa de corespondență este în mun. xxxxxx, fapt ce poate genera acordarea unui termen mai mare pentru ca trimiterea poștală să fie înmănată destinatarului (f.d. 95, 128).

Astfel, luând în evidență circumstanțele cauzei, instanța de recurs consideră că termenul de 8 zile pe care l-a avut la dispoziție recurenta pentru depunerea cererii de apel nu este un termen rezonabil, fapt ce indică la netemeinicia încheierii din 18 iunie 2020 a instanței de apel cu privire la restituirea cererii de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor stabilite în încheierea din 29 mai 2020 a Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 26 alin. (2) din Codul de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă

posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Totodată, instanța de recurs reține că art. 26 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prevede că egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Din sensul normelor de drept citate se deduce că contradictorialitatea și egalitatea părților se asigură inclusiv prin acordarea unor termene rezonabile în realizarea efectivă a drepturilor procedurale, iar termenul de 8 zile pe care l-a avut la dispoziție Ana Colincăuțanu nu este rezonabil și încalcă dreptul acesteia la un proces echitabil.

În susținerea acestei opinii se va remarca și faptul că dreptul la o cale de atac este consacrat și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în jurisprudența sa constantă Înalta Curte a reiterat că articolul 6 §1 din Convenție nu garantează dreptul la apel asupra unei hotărâri de primă instanță.

Cu toate acestea, atunci când dreptul intern prevede un drept la apel, procedura respectivă va fi examinată ca o extensiune a procesului de judecată și, prin urmare, va constitui un drept garantat de articolul 6 din Convenție.

Distinct de cele relatate mai sus, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Ana Colincăuțanu, de a casa integral încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Bălți, pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ana Colincăuțanu.

Se casează încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația de economii și împrumut „Circular Fin” împotriva Anei Colincăuțanu, Liliei Șveț, Nicolae Colincăuțanu și Dinu Șimilovici cu privire la restituirea împrumutului, încasarea dobânzilor și a penalităților, și la cererea reconvențională depusă de Ana Colincăuțanu împotriva Asociației de economii și împrumut „Circular Fin” cu privire la nulitatea clauzelor contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată, și se restituie cauza la Curtea de Apel Bălți, pentru judecarea apelului în fond.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru